

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 594/2022 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om åklagarnas arbetsbörda

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 594/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Riikka Purra /saf:

Vad ämnar regeringen göra för att åklagarnas arbetsbörda ska bli lättare och arbetshälsan bättre, varför har åtgärderna inte vidtagits trots att de har utlovats och anser regeringen att justitieförvaltningens resurser för närvarande är tillräckliga?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Brottsligheten har blivit mer internationell och mer komplex vilket utmanar myndighetsverk-samheten och har gjort de straffrättsliga ärendenas ärendestruktur mer krävande. Åklagarnas arbetsbörda har ökat och specialkompetens krävs allt oftare. Undersöknings- och handläggningstiderna för straffrättsliga ärenden har kontinuerligt ökat i alla faser av processen. Åklagarmyndighetens arbetsbörda har ökat snabbare än produktiviteten, vilket syns i form av längre handläggningstider och en oroväckande ökning av antalet ärenden som länge varit före-mål för åtalsprövning. Man håller fortfarande på och betar av anhopningen av ärenden som uppkommit till följd av att huvudförhandlingen ställdes in under coronapandemin.

Resultaten av den enkätundersökning som Finlands Åklagarförening låtit göra om åklagarnas arbetsbörda och ork är oroväckande. Tillgången till och beständigheten hos kompetent och er-faren personal verkar under den senaste tiden ha varit en utmaning för flera aktörer inom förvaltningsområdet.

I regeringsprogrammet har man förbundit sig till åtgärder som förbättrar rättsskyddet och tillgodoseendet av rätten. För att effektivisera straffprocessen och påskynda handläggningstiderna har man under regeringsperioden bedömt och berett flera utvecklingsförslag i enlighet med målen i regeringsprogrammet. Genomförda projekt är professor Matti Tolvanens LEAN-rapport (28.1.2020) om hur brottskedjan fungerar, en undersökning som gjorts i samarbete mellan Åklagarmyndigheten och Polisstyrelsen (18.8.2021) om hur förundersökningssamarbetet fungerar och ett arbetsgruppsbetänkande (18.3.2022) där man utvärderat metoder för att effektivisera straffprocessen och behoven av att ändra förundersökningslagen. En del av förslagen i betänkandet har redan överlämnats till riksdagen i olika regeringspropositioner.

Justitieministeriet har dessutom den 30 september 2022 tillsatt en arbetsgrupp för att bedöma olika sätt att göra förundersökningen och handläggningen av brottmål smidigare i hela straffprocesskedjan. Arbetsgruppen ska bereda utvecklingsförslag som svarar på brister och problem i synnerhet vid den praktiska tillämpningen av lagen. Syftet med förslagen är att effektivisera straffprocessen och påskynda handläggningen av brottmål samt förbättra samarbetet mellan myndigheterna. Arbetsgruppens mandatperiod löper ut den 30 mars 2023.

I en rättsstat är det viktigt att medborgarna och företagen kan lita på rättsprocesserna. Rätts-skydd ska erhållas inom skälig tid. Fördröjda straffprocesser har länge varit ett problem och man har försökt få bukt med det med hjälp av ovan nämnda åtgärder.

Otillräckliga anslag för rättsvården och verksamhetsförutsättningarna har i olika forum under hela mandatperioden ingett betydande oro och förvaltningsområdets resurser har upprepade gånger ökats på grund av den bristfälliga basfinansieringen. Justitieministeriet har under regeringsperioden aktivt strävat efter att påverka Åklagarmyndighetens försämrade ekonomiska situation. För Åklagarmyndigheten har fastställts en permanent nivåförhöjning på två miljoner euro motsvarande ökningen av antalet poliser. Dessutom har man gjort en permanent nivåförhöjning på 2,5 miljoner euro i enlighet med regeringsprogrammet för att trygga förverkligandet av straffansvaret, påskynda handläggningstiderna och säkerställa att personalen räcker till. För ökande utgifter för informationsförvaltning har också beviljats tilläggsanslag. Flera gånger har tilläggsanslag beviljats för att få bukt med anhopningen av ärenden till följd av coronapandemin. Tilläggsanslagen har förbättrat Åklagarmyndighetens situation permanent jämfört med tidigare, vilket är en tydlig kursändring i den rådande utvecklingen. Åklagarmyndighetens års-verken och antalet åklagare har ökat betydligt sedan 2020 (2020: 523 årsverken och 381 åklagare, 2021: 558 årsverken och 408 åklagare, prognos 2022: 584 årsverken och 427 åklagare, mål 2023: 613 årsverken och 454 åklagare). Åklagarmyndighetens resurser behöver dock ökas ytterligare även under den kommande ramperioden, vilket man strävar efter att påverka genom redogörelsen för rättsvården.

Statsrådet har den 17 november 2022 lämnat en redogörelse till riksdagen om den finländska rättsvårdens nuläge, utvecklingsriktningar och nödvändiga åtgärder. I stället för enskilda aktörer fokuserar redogörelsen på hur hela kedjan fungerar och på de resurser som krävs. I redogörelsen framförs att det krävs en permanent tilläggsfinansiering på i genomsnitt cirka 90 miljoner euro för att rättsvårdens finansieringsunderskott ska kunna avhjälpas och verksamhetsförutsättningarna tryggas.

Helsingfors 16.12.2022

Justitieminister Anna-Maja Henriksson